

RUS SAVAŞ MAKİNESİ UKRAYNA'DA NEYE HAZIRLANIYOR? SİYASİ-ASKERİ VE JEOSTRATEJİK DEĞERLENDİRME

Dr. Can Kasapoğlu | Güvenlik & Savunma Programı Direktörü, EDAM
Sine Özkaraşahin | Analist, EDAM Güvenlik ve Savunma Programı

RUS SAVAŞ MAKİNESİ UKRAYNA'DA SAVAŞA HAZIRLANIYOR: SİYASİ-ASKERİ VE JEOSTRATEJİK DEĞERLENDİRME

Dr. Can Kasapoğlu | Güvenlik & Savunma Programı Direktörü, EDAM
Sine Özkaraşahin | Analist, EDAM Güvenlik ve Savunma Programı

Yönetici Özeti

- Rusya Federasyonu'nu yöneten, Sovyet istihbarat ve güvenlik elitinin (silovik) nazarında, Moskova'nın etki alanı dışında kalan bağımsız Ukrayna Devleti, jeopolitik bir anomali. Kiev'in, egemenlik haklarından neşet eden hareket serbestisi içinde, NATO üyeliği hedefi takip etmesi ise, Kremlin tarafından beka seviyesinde bir milli güvenlik tehdidi olarak değerlendirilmektedir. Konuyu daha tehlikeli kılan husus, Ukrayna'ya ilişkin bu bakış açısının, eski Sovyet coğrafyasının geneline teşmil edilebilir olmasıdır. Devlet Başkanı Putin'in Temmuz 2021 tarihli makalesinde vurgulandığı üzere, Moskova, Rusya, Ukrayna ve Belarus'u aynı milli kimlik ve siyasi bütünlük içinde değerlendirmektedir.

- Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri, kuvvet hazırlama prensiplerinin merkezinde yer alan ve doktrin temelleri 2. Rus – Çeçen Savaşı'na dayanan 'taktik taburlardan' yaklaşık 60'ını (tüm taktik tabur mevcudunun yaklaşık üçte biri), muhtemel hareket toplanma bölgelerine sevk etmiştir. Bu sayı, birkaç hafta içinde, hava indirme birlikleri ve diğer askeri bölgelerden gelen takviyeler ile 70 – 80 taktik tabur bandına yükseltilebilir. Böyle bir konsantrasyon, bilinen askeri matematik modellerle, 40 milyonun üzerinde nüfusu olan ve 600 bin kilometrekareye yayılan Ukrayna'nın topyekun işgali için yeterli olmayacaktır. Öte yandan, yine aynı kuvvet, doğru bir hareket tasarısı ile, Ukrayna'nın Karadeniz ve Azak Denizi sahillerinden izole bir kara devletine dönüştürülmesi ya da Dinyeper Nehri'ne kadar işgal edilmesi için yeterli olacaktır.

- Deniz piyadelerinin yığınağa dahil edilmeleri ve farklı donanma sorumluluk sahalarından çıkarma gemilerinin Karadeniz'e intikale başlamaları, Odessa başta olmak üzere, Karadeniz sahilinde amfibi hareket planı emaresi olarak yorumlanabilir. Odessa'nın Rus kontrolüne geçmesi, Ukrayna ekonomisi için bir yıkım olacaktır.

- Hava İndirme Birlikleri (VDV) olası genel taarruzun başarısı için kritiktir. Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin muharip kapasitesi en yüksek unsurları olan söz konusu birlikler, çok farklı hareket tasarılarında, esnek biçimde kullanılabilir.

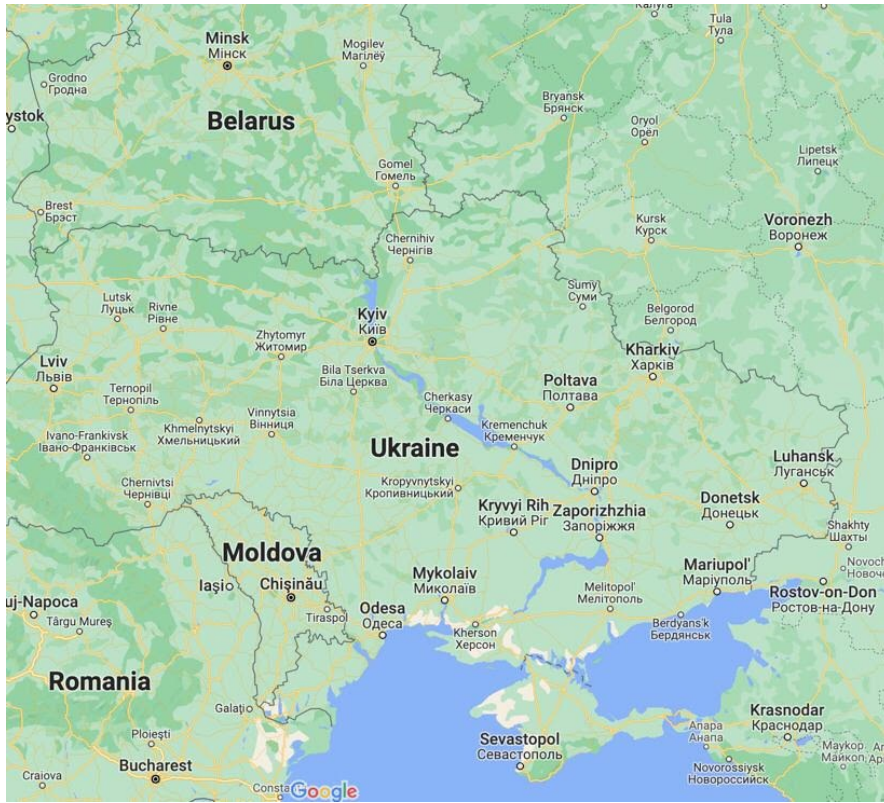
- Belarus topraklarının Rusya'ya hareket için kullanılması, Moskova açısından çok önemli bir avantajdır. Ukrayna'nın kuzeyinde bir cephe açılması, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'ni Kiev'in savunulması için büyük bir kuvvet ayırmaya zorlayacak ve konsantrasyonunu dağıtacaktır. Halihazırda, açık-kaynaklı istihbarat verileri, Belarus topraklarına Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri sevkiyatı olduğunu göstermektedir.

- Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri, taktik, operasyonel ve stratejik seviyedeki komutanlar ve karargahları ile Suriye'de kritik muharip tecrübe kazanmıştır. Benzer şekilde, birçok Rus silah sistemi de Suriye'de denenmiştir. Söz konusu deneyim, Ukrayna'da önemli bir avantaj olacaktır.

- Bununla birlikte, silahlı çatışmanın, birçok faktör ve

parametrenin etkileşimine bağlı, *karmaşık sistem (complex system)* olduğu da bir gerçektir. Denklemde yaşanan küçük değişimler, çatışmanın siyasi-askeri sonucunda çok büyük sapmalara neden olabilir. Rusya'nın sorunsuz bir zafer kazanması kesin değildir. Ukrayna'ya yönelik 70 – 80 taktik tabur ile icra edilecek, yüzlerce kilometre derinlikte ikmal hatları gerektirecek ve askeri istihbarat gereksinimleri üst düzey olacak bir genel taarruz, 2008 Gürcistan ve 2014 Kırım örnekleri ile kıyaslanamayacak kadar büyük çaplı bir girişimdir.

- Askeri denge Rusya'dan yanadır. Öte yandan, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, Rus birliklerini taarruzun hemen başında durdurmak gibi gerçekçi olmayan bir hedef yerine, ülke derinliğinde oynak savunma (*mobile defense*) çerçevesinde bir müdafî hareket tasarısını benimser, imkan olduğunda çatışmayı meskun mahale taşır, amfibi hareket ya da hava indirme faaliyeti icra eden birlikleri hızla kuşatıp izole edebilir, ayrıca, ülke derinliğinde uzayan ve demiryollarına dayana- cık olan Rus ikmal hatlarını hedef alırsa, durum Rusya için içinden çıkılmaz bir hal alabilir.

Genel Askeri Durum: Rus Yiğinağı & Jeostratejik Değerlendirme

Mevcut Rus tahkimatını anlamak için, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin askeri doktrinine, kuvvet hazırlama esaslarına ve taarruz düzenine ilişkin genel bir değerlendirme yapmak zaruridir. Açık-kaynaklı veriler¹, Rusya'nın, Ukrayna sınırlarında yaklaşık 60 taktik tabur (battalion tactical group / BTG) bulunduğunu vurgulamaktadır.

'Taktik tabur' ya da 'taktik tabur muharebe grubu' kavramını, Rusya'ya ilişkin askeri mülahazalarda sıklıkla duyacağız. Rus taktik tabur anlayışının temelleri, 1990'ların sonunda, İkinci Rus – Çeçen Savaşı sırasında, dönemin genelkurmay başkanı olan General Anatoly Kvaşnin tarafından atıldı.

1 Dmitry Gorenburg & Michael Kofman Claudia Major, "Here's what we know about Russia's military buildup near Ukraine.", The Washington Post, <https://www.washingtonpost.com/politics/2022/01/15/heres-what-we-know-about-russias-military-buildup-near-ukraine/>. Erişim Tarihi 18 Ocak 2022.

Askeri bilimler doktorasına da sahip olan General Kvaşnin'in amacı, zorunlu askerlik hizmeti ile silah altına alınan ve profesyonel personelden müteşekkil birliklerinin mümkün olan en etkin şekilde kullanılabilmesi idi. Bunun için, tümen, tugay ve alay seviyesindeki büyük muharip birliklerin, personelleri arasından ağırlıklı olarak profesyonel askerleri seçerek, 700 – 900 personelden oluşan karma-sınıflar taburları oluşturmaya karar verildi. Söz konusu taburların çekirdekleri zırhlı ya da motorize bölüklerden kuruldu ve kurucu nüvenin etrafına ateş-destek, elektronik harp, hava

savunma, istihkam gibi unsurlar, yine ana birlik bünyesinden eklendi ve nihayetinde taktik taburlar teşkil edildi. Böylelikle, özellikle orta çaplı hareketlerde, bir birliğin en yüksek potansiyeli ile savaşması hedeflendi. Mevcut Genelkurmay Başkanı General Valery Gerasimov, 2016 yılında, kara kuvvetlerinde her bir alay ve tugayın bünyesinden iki taktik tabur çıkarabilmesini temel bir hedef olarak koymuş olsa da, bazı durumlarda bu standardın altında kalınmıştır². Rusya Federasyonu Savunma Bakanı General Sergey Şoygu, 2021 yılı itibarıyla 170 taktik tabur seviyesine ulaşıldığını belirtmiştir³.

Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri döner-kanatlı platformları hareket toplanma sahalarına intikal etmeye başlamıştır⁴.

Halihazırda, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin teşkil ettiği taktik taburların üçte birinden fazlası Ukrayna'ya yönelik olası bir hareket için uygun bölgelere konuşlandırılmış durumdadır. Bahse konu potansiyeli oluşturmak için, ülkenin farklı askeri bölgelerinden devasa manevra ve ateş-destek birlikleri uzun bir süredir, taarruz düzenine geçebilecek şekilde hareket toplanma bölgelerine sevk edilmektedir. Mevcut yığınak içinde, esasen Merkez Askeri Bölgesi garnizonu birliklerinden 41. Ordu'ya bağlı unsurların, Kafkasya sorumluluk sahasında faaliyet gösteren 58. Ordu unsurlarının (özellikle ateş-destek unsurlarının Kırım'da konuşlanmaları kritiktir) ve Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin en önemli manevra birliklerinden olan, 1. Tank Ordu-

su'nun konuşlanmış olması da dikkat çekmektedir⁵.

Tahkimata katılan bir diğer önemli aktör, Rus Hava İndirme Birlikleri'dir (VDV). Üst düzeyde harbe hazırlık seviyesine sahip VDV, açık-kaynaklı verilere göre yaklaşık 45.000 personelden müteşekkildir ve personelin %80'inden fazlası profesyonel askerlerden oluşmaktadır⁶. Rus Hava İndirme Birlikleri, Rus-Çeçen savaşlarından Kırım'ın işgaline kadar birçok kritik görev icra etmiştir. Rus askeri kaynakları, daha önce, Kırım – Kefe garnizonlu yeni bir VDV birliğin teşkil edileceğine ilişkin planları açıkça ifade etmiştir⁷. Söz konusu birlik, 56. VDV Alayı olarak, 2021 yılı sonunda faaliyete geçmiştir⁸.

2 Ayrıntılı bilgi için, bkz. IISS, Russia's Military Modernization, 2020.

3 TASS, "Russian Army operates around 170 battalion tactical groups — defense chief", <https://tass.com/defense/1324461>, Erişim Tarihi 18 Ocak 2022.

4 Görsel için; <https://twitter.com/GirkinGirkin/status/1482360614249017348>

5 Ayrıntılı bilgi için, bkz. Frederick W. Kagan et.al. FORECAST SERIES: Putin's Likely Course Of Action In Ukraine, ISW, 2021.

6 Ayrıntılı bilgi için, bkz. IISS, Russia's Military Modernization, 2020.

7 Izvestiya, <https://iz.ru/1142141/2021-03-25/shoigu-soobshchil-o-sozdanii-novogo-polka-vdv-v-krymu>, Erişim Tarihi: 13 Ocak 2022.

8 Krasnaya Zvezda, <http://redstar.ru/krylataya-gvardiya-vsegda-na-peredovyh-pozitsiyah/>, Erişim Tarihi: 13 Ocak 2022

Ayrıca, 7. ve 76. hava indirme tümenleri, 45. Hava İndirme Spesnatz Tugayı gibi önemli birliklere bağlı unsurlar da yığınağa katılmaktadır⁹. Özellikle, Kazakistan'daki durumun kontrol altına alınması sonrasında, VDV'nin daha rahat hare-

ket etmesi mümkündür. Nitekim, bu raporun kaleme alındığı sırada gözlemlenen gelişmeler¹⁰, büyük hava indirme birliklerinin olası harekate katılmak üzere intikali hızlandırdığını göstermektedir.

Rus Hava İndirme Birlikleri (VDV)¹¹

Mevcut yığınağı daha ilginç hale getiren bir diğer unsur da deniz piyadeleri ve amfibi birliklerdir¹². Açık-kaynaklı veriler, Pasifik Donanması'na bağlı 155. Deniz Piyade Tugayı'nın muhtemel hareket bölgesine kaydırıldığını göstermektedir. Ayrıca, 810. Deniz Piyade Tugayı da Kırım garnizonunda konuşludur ve olası bir harekatta kullanılabilir¹³. Nitekim, 2008 Gürcistan Savaşı'nda da, Rus deniz piyadeleri Abhazya'da konuşlandırılmıştır¹⁴. Genel taarruza yönelik hareket tarzı

kapsamında, deniz piyade unsurlarının, Karadeniz Donanması ve Rus Hava-Uzay Kuvvetleri'nin desteğinde, Odesa'ya yönelik bir amfibi harekatta kullanılması mümkündür. Özellikle Odessa'nın kontrol altına alınması, Rusya'ya, Ukrayna ekonomisi üzerinde yıkıcı bir etki imkanı sağlayacaktır. Ayrıca, kentlin liman altyapısı, Karadeniz'de Rusya'ya önemli bir lojistik avantaj da sunabilir¹⁵.

9 Ayrıntılı bilgi için, bkz. Frederick W. Kagan et.al. FORECAST SERIES: Putin's Likely Course Of Action In Ukraine, ISW, 2021.

10 Ayrıntılı bilgi için, <https://twitter.com/RALee85/status/1483158598507286532?cxt=HHwWIMC-meS4npUpAAAA>

11 Görsel için, <https://edam.org.tr/en/russian-airborne-troops-vgv-spearhead-the-csto-intervention-in-kazakhstan/#prettyPhoto>

12 Ayrıntılı bilgi için, <https://twitter.com/KofmanMichael/status/1481969728851750917>

13 Sidharth Kaushal ve Sam Cranny-Evans, "How Russia's Black Sea Fleet Could Change the Equation in Ukraine", <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/how-russias-black-sea-fleet-could-change-equation-ukraine>, Erişim Tarihi: 17 Ocak 2022.

14 Dmitry Boltenkov, "The Russian Marine Corps," CAST, <http://cast.ru/eng/products/articles/the-russian-marine-corps.html>, Erişim Tarihi: 17 Ocak 2022.

15 Ibid.

Ropucha sınıfı çıkarma gemileri olası bir amfibi harekatta önemli rol oynayacaktır

155. Amfibi Piyade Tugayı intikali¹⁶

16 <https://twitter.com/RALee85/status/1481968626701934592/photo/2>, Erişim Tarihi: 18 Ocak 2022.

Belirtilen kara, deniz ve amfibi unsurlar dışında, Rusya Federasyonu Hava-Uzay Kuvvetleri de yüksek teyakkuz durumundadır. Burada iki temel paternden söz edilmesi mümkündür. İlk patern, zırhlı ve motorize manevra birliklerinin ilerlemesine olanak sağlayacak, yakın hava desteği verebilecek ve gerektiğinde uçar-birlik intikali yapabilecek döner kanatlı platformlar ile yine yakın hava desteği için kullanılacak sabit-kanatlı platformların (örn. Su-25) Ukrayna sınırlarında konuşlandırılmalarıdır¹⁷. İkinci ve daha karmaşık patern, Uk-

rayna hava savunma sistemlerinin baskılanması (SEAD görevleri) ve Ukrayna Hava Kuvvetleri'nin yerde tutulması için gerekli hedeflerin vurulmasıdır. Ukrayna hava savunma sistemlerinin baskılanması ya da imha edilmesi, bilhassa, VDV birlikleri cephe gerisine hava indirme görevleri icra edecek ise elzemdir. Bu hususta yapılan değerlendirmeler, Kh-31 ve Kh-58 gibi anti-radyasyon füzeleri, Krasukha-4 gibi elektronik harp sistemleri ile SS-26 Iskender-M balistik füzeleri gibi silah sistemlerinin kullanılabilirliğini kıymetlendirmektedir¹⁸.

SS-26 Iskender balistik füzesi¹⁹

17 The New York Times, "Russia Positioning Helicopters, in Possible Sign of Ukraine Plans." Erişim Tarihi: 18 Ocak 2022.
18 Sebastian Roblin, "If War Starts: How Would Russia's Air Force Deal With Ukraine's Air Defenses?", 1945, <https://www.19fortyfive.com/2022/01/if-war-starts-how-would-russias-air-force-deal-with-ukraines-air-defenses/>, Erişim Tarihi: 17 Ocak 2022.
19 Görsel için; <https://missilethreat.csis.org/missile/ss-26-2/>

Siyasi Çerçeve

Günümüz Rusya'sını yöneten Sovyet güvenlik ve istihbarat elitinin (Siloviki) algılamasında, Ukrayna'nın bağımsız, Kremlin'in kontrol alanı dışında bir 'devlet' olması, jeopolitik bir anomalidir. Ukrayna, Gürcistan gibi eski Sovyet coğrafyasının NATO üyesi olması ise, Rusya'nın milli güvenliğine yönelik en büyük tehdit olarak değerlendirilmektedir.

Konuyu daha iyi anlamak için, Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin'in, Temmuz 2021'de kaleme aldığı, bugün Ukrayna'ya yönelik potansiyel taarruzun siyasi

zeminini belirleyen makaleyi okumakta yarar var²⁰. 'Rusların ve Ukraynalıların Tarihsel Birliği Üzerine' başlıklı makalede, Devlet Başkanı Putin, Rusya, Ukrayna ve Belarus'un tek bir Rus-Slav milli kimliğinden neşet ettiğini, söz konusu tek milli kimliğin tarihi başkentinin de 9. yüzyıldan itibaren bugün Ukrayna'nın başkenti olan Kiev Kinezliği olduğunu vurgulamaktadır. Ancak makalede daha önemli bir husus vardır. Putin, Ukrayna'nın tam bağımsızlığının ancak Rusya ile ortaklığı ile sağlanabileceğinin altını çizmektedir.

Rusya – Ukrayna Çatışması Hangi Boyutlara Varabilir?

Olası savaş durumunun boyutlarını doğru tahmin edebilmek için, öncelikle siyasi hedefi iyi tahlil etmek, müteakip olarak da Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin muhtemel askeri-jeostratejik hareket tarzını, ardından da hareket tasarısı (CONOPS, concepts of operations) seçeneklerini analiz etmek yerinde olacaktır.

Rusya'nın, çatışma eşiğini daha dikkatli tırmadığı bir hibrit senaryo, muhtemelen, Donbass bölgesine konvansiyonel birliklerin girmesine ve Belarus'ta geniş kapsamlı ileri üslenme seçeneklerine yoğunlaşacaktır. Bahse konu tercihin ötesine geçen ve aşağıda detaylandırılan hareket tarzları ise, devletler-arası bir silahlı çatışma düzeyine ulaşıldığına işaret edecektir.

Mevcut koşullarda, üç jeopolitik hedef seçeneği ön plana çıkmaktadır. Her bir seçeneğin, farklı kuvvet hazırlama ve hareket tasarısı ihtiyacı bulunmaktadır;

- Kırım ile Rus anakarasının fiili bağlantısını sağlayacak şekilde, Mariupol dahil olmak üzere, Ukrayna'nın güneydoğusunun işgal edilmesi,

- Ukrayna'yı Karadeniz ve Azak Denizi'nden tamamen izole edecek ve bir kara devletine dönüştürecek şekilde, Odessa dahil olmak üzere, tüm güney sahilinin işgal edilmesi,

- Ukrayna topraklarının Dinyeper Nehri eksenli işgal edilmesi ve Kırım – Dinyeper – Rus anakarası bağlantısının sağlanması. Tüm bunlar yapılırken, Karadeniz sahilinin kıs-

men ya da tamamen kontrol altına alınması.

Yukarıda sayılan seçeneklerde Rus hareket planı, Ukrayna'nın merkez ve güney bölgelerine odaklansa da, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'nin müdafî konsantrasyonunu dağıtmak için, Belarus topraklarını da kullanarak ve Kiev'i tehdit edecek şekilde, bir kuzey cephesinin açılması kuvvetle muhtemeldir. Nitekim, bu raporun kaleme alındığı sırada, Doğu Askeri Bölgesi birliklerine bağlı bazı unsurlar²¹, Batı Askeri Bölgesi'ne ve Belarus'a intikal etmektedir. Kuzey cephesi şaşırtma taarruzu, yoğun ateş-destek vasıtalarının kullanımı ile, Ukrayna kritik milli altyapısını ve siyasi-askeri karar alma merkezlerini de hedef alabilir. Ayrıca, Kırım'da konuşlu Rus birliklerinin de kuzey istikametinde taarruza destek vermeleri mümkündür. Son olarak, zırhlı ve motorize birliklerin hareketi için, topografyanın donmuş olduğu kış aylarının en uygun pencereyi sunduğu, müteakip olarak bataklıkların ortaya çıkacağı da vurgulanmalıdır.²²

Belirtilen seçeneklere ek olarak, son dönemde kaleme alınan yayınlarda dile getirilen bir diğer senaryo da, Ukrayna'nın bağımsızlığına tamamen son verecek şekilde topyekun bir işgal gerçekleştirilmesi; hatta genel taarruzun sonunda, Rusya Federasyonu, Belarus ve Ukrayna arasında yeni bir siyasi birliğin ilan edilmesidir²³. Bu senaryo, diğer üç seçeneğe göre çok daha düşük olasılığa sahiptir, zira, topyekun bir işgal için gerekecek kuvvet, mevcut Rus tahkimatını fazlasıyla aşmaktadır²⁴.

20 Article by Vladimir Putin "On the Historical Unity of Russians and Ukrainians", <http://en.kremlin.ru/events/president/news/66181>, 12 Temmuz 2021. Erişim Tarihi: 18 Ocak 2022.

21 Ayrıntılı bilgi için; https://twitter.com/konrad_muzyka/status/1483200976521674758?cxt=HHwWJICygcHbsZUpAAAA

22 Ayrıntılı bir çalışma için bkz. Philip G. Wasielewski ve Seth G. Jones, Russia's Possible Invasion of Ukraine, CSIS, 2022.

23 Ibid.

24 Literatürde halen esas kabul edilen ilgili askeri matematiksel modelleme çalışması için bkz. James T. Quinlivan, Force Requirements in Stability Operations, RAND Corporation, 1996.

Sonuç: Rusya Kolayca Kazanabilir mi?

Detaylı bir askeri-stratejik değerlendirmenin ardından, muhtemelen herkesin aklında olan ilk soruyu yanıtlamaya çalışalım, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri, kısa bir süre içinde Ukrayna'da hedeflerini kontrol altına alır, mukavemet gösteren Ukrayna birliklerini imha eder ve tasarladığı jeopolitik duruma kısa sürede ulaşır mı?

Önce, Moskova için avantaj kabul edeceğimiz faktörlerden başlayalım;

- Açık-kaynaklı istihbarat verileri, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin, BM-27²⁵ Uragan ve BM-30 Smerch ağır çok namlulu roketatar ve İskender-M²⁶ kısa menzilli balistik füzeleri gibi, Ukrayna kritik milli altyapısına büyük zarar verebilecek sistemleri olası hareket bölgesine sevk ettiğini belirtmektedir.

- Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri, özellikle Rus Hava-Uzay Kuvvetleri, 2015 yılından bu yana Suriye'de ciddi bir tecrübe elde etmiştir. Taktik havacılık pilot ve yer personelinin yaklaşık yüzde doksanı Suriye'de muharip görev icra etmiştir²⁷. Söz konusu deneyim, olası bir savaş durumunda Rusya için ciddi bir avantaj oluşturacaktır.

- Rusya Federasyonu Kara Kuvvetleri, Suriye'de büyük kara birlikleri konuşlandırmamıştır. Öte yandan, önemli birliklerin komutanlarını ve karargahlarını düzenli olarak Suriye'ye sevk etmiş, Suriye Arap Silahlı Kuvvetleri birlikleri ile hareket eden askeri danışmanlar aracılığı ile Suriye'de kara harp sevk ve idare deneyimi kazanmıştır²⁸.

- Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, kağıt üzerinde iyi bir personel mevcuduna ve sayısal olarak yeterli bir envantere sahip olsa da, özellikle konvansiyonel birliklerin harbe hazırlık seviyesi düşüktür.

- Belarus topraklarının Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri tarafından kullanılması, kuzeyden bir cephe açılması anlamına gelecek, Ukrayna Silahlı Kuvvetleri'nin Başkent Kiev'de ciddi bir kuvvet bırakmasına neden olacaktır.

- Batı ve özellikle ABD, NATO üyesi olmayan Ukrayna

için savaşmayacağını ilan etmiştir. Kremlin'in karşısında bir askeri ittifak yoktur.

Öte yandan, Rus Genelkurmayı'nın önünde bazı engeller de vardır;

- Geniş çaplı hareket tarzları, Mariupol, Odessa gibi yerleşim yerlerinin kontrol altına alınmasını gerektirecektir. Yayımlanan askeri bilimler çalışmaları ve öğrenilen dersler, Rus taktik taburlarının meskun mahalde muharebe için ideal olmadığını göstermektedir²⁹. Yerleşim yerleri, Rus birlikleri için ciddi zayıflık kaynağı olabilir. Öte yandan, farklı bir hareket tarzı, 1990'ların sonunda Çeçenistan, Grozni'de izlenen şekilde, yerleşim yerlerine ateş-destek unsurları ile imha derecesinde zarar vermek olabilir. İskender taktik balistik füzeleri, çok namlulu roketatar ve topçu yığınağı ile termobarik silah sistemleri böyle bir hareket tasarısı çerçevesinde kullanılabilir.

- Odessa'ya yapılacak bir amfibi hareket ya da cephe gerisine VDV birliklerinin yapacağı bir hava indirme faaliyeti, genel taarruz halindeki birlikler ile koordine edilemez ve komuta-kontrol zafiyeti yaşanır ise, Ukrayna derinliğindeki ceplerde, izole durumda kalan Rus birlikleri ortaya çıkacaktır. Böyle bir durum, tehlikeli sonuçları ve ağır zayıflığı beraberinde getirebilir.

- Geniş çaplı bir hareket, Rusya'nın 2014 Kırım'ı işgali, 2015'ten itibaren Suriye'de gerçekleştirdiği müdahale ya da kısa süren 2008 Gürcistan'daki çatışma ile karıştırılmamalıdır. 70-80 civarı taktik taburun icra edeceği, rezerv kuvvetlerin seferber edildiği, Ukrayna derinliğinde zırhlı ve motorize birliklerce icra edilecek bir hareketin lojistik, komuta-kontrol ve istihbarat gereklilikleri çok farklı ve zorlayıcı olacaktır.

- Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin lojistik planı, özellikle Ukrayna içlerinde, demiryollarına dayanmak durumundadır. Geniş çaplı bir harekatta, Harkiv gibi merkez (hub) niteliğindeki yerleşimler büyük önem taşıyacaktır. Ayrıca, mahdut hedefli bir Rus hareketi durumunda, Ukrayna güneyindeki demiryolu altyapısı uzun ikmal hatları için yeterli olmayacaktır³⁰.

25 Ayrıntılı bilgi için <https://twitter.com/RALee85/status/1481691089052614660>

26 Ayrıntılı bilgi için <https://twitter.com/RALee85/status/1482563415042363392>

27 Ayrıntılı bir çalışma için, bkz. Can Kasapoglu ve Sinan Ulgen, Russia's Ambitious Military-Geostrategic Posture in the Mediterranean, Carnegie Europe, 2021.

28 Charles Bartles ve Lester Grau, Russia's Ground Based Contingent in Syria, FPRI, 2020.

29 Nicolas J. Fiore, Defeating Russian Battalion Tactical Group, <https://www.benning.army.mil/armor/earmor/content/issues/2017/spring/2Fiore17.pdf>, Erişim Tarihi: 17 Ocak 2022.

30 Ayrıntılı bir çalışma için bkz. Philip G. Wasielewski ve Seth G. Jones, Russia's Possible Invasion of Ukraine, CSIS, 2022.

Ukrayna Demiryolu Altyapısı³¹

- Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, Rus birliklerini taarruzun hemen başında durdurmak gibi gerçekçi olmayan bir hedef yerine, ülke derinliğinde oynak savunma (*mobile defense*) çerçevesinde bir müdafî hareket tasarısını benimser, imkan olduğunda çatışmayı meskun mahale taşır, ayrıca ülke derinliğinde Rus ikmal hatlarını hedef alırsa, durum Şoygu-Ge-rasimov askeri liderliği için içinden çıkılmaz bir hal alabilir.

Yine de, sonuç bölümünün en başında sorulan sorunun somut yanıtı için, nihayetinde gerilimin nereye varacağını beklemek zorundayız. Zira, mevcut yığınak, askeri imkanlarla desteklenen zorlayıcı bir diplomasi çabası çerçevesinde kalabilir. Aksi ihtimal silahlı çatışma olacaktır. Devletler-arası silahlı çatışma ise 'karmaşık sistem' (*complex system*) olarak kategorize edebileceğimiz, çok sayıda girdinin birbirleri ile çok sayıda ve doğrusal olmayan etkileşimine dayanır. İklim şartları, doktrin, lojistik, silah sistemleri, kritik pozisyonlarda-

ki komutanların sağlık durumları ve tecrübeleri, personelin moral motivasyonu, birlik disiplini, düşman birliklerinin muharip kapasitesi, yerel halkın direniş motivasyonu gibi birçok girdi, çok farklı etkileşimler kurar ve sonuca etki eder. Bu nedenle, günümüzde akıllı algoritmalar ve askeri bilişim sistemleri ile muharebe modellemesi yapılabilir de, savaşın sonucunu ve jeopolitik etkilerini tam olarak tahmin etmek için kahin olmak gerekir.

Gelinen aşamada neredeyse tam bir kesinlikle söylene-bilecek son söz ise, Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetleri'nin uzun süre mevcut yığınak durumunda kalamayacağıdır. Bu taarruzi tahkimat, ya Moskova'nın istediği sonucu alması ya da caydırılması ile barış dönemi muharebe kuruluşuna dönecek ya da Rus savaş makinesi, Ukrayna'ya doğru hare-kete geçecektir.

Dış Politika & Güvenlik 2022/02/TR

Ocak 2022

RUS SAVAŞ MAKİNESİ UKRAYNA'DA NEYE HAZIRLANIYOR? SİYASİ-ASKERİ VE JEOSTRATEJİK DEĞERLENDİRME

Dr. Can Kasapoğlu | Güvenlik & Savunma Programı Direktörü, EDAM
Sine Özkaraşahin | Analist, EDAM Güvenlik ve Savunma Programı